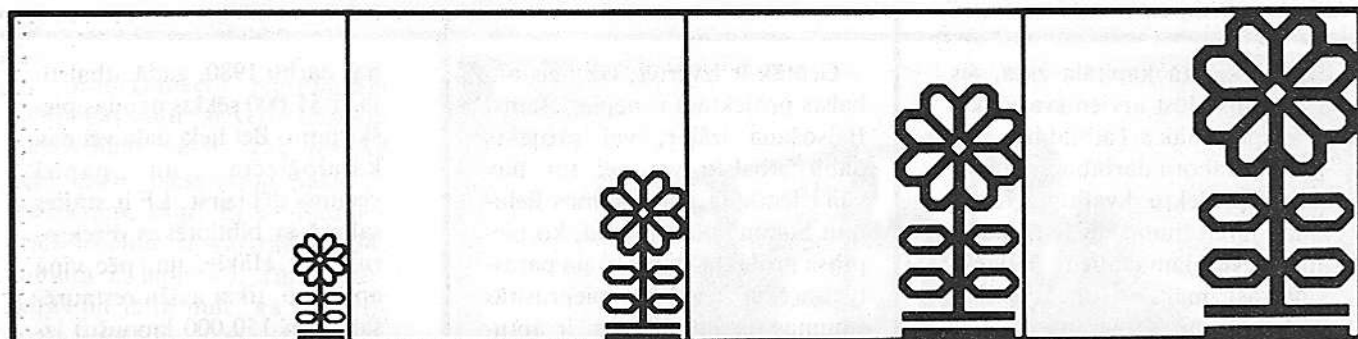

1982. g. decembrī num.35 Latviešu fonda apkārtraksts

DOMAS PAR FONDU

Mani seši kalpošanas gadi Latviešu Fonda padomē ir beigušies, ieskaitot divus gadus kasiera un divus priekšnieka darbā, un, no padomes aizejot, gribu dalīties ar fonda dalībniekiem domās par padarīto un nepadarīto.

Administratīvais darbs

Uzskatu, ka fonda padomei ir diva veida uzdevumi: viens ir tiešā fonda administrācija, un otrs ir plašāka mūsu vajadzību izvērtēšana un kultūras darba virzīšana. Fonda administrācija ir padomes primārais un neatliekamais uzdevums, un to nosaka fonda statūti. Te ietilpst dalībnieku pārzināšana, kapitāla savākšana un ieguldīšana un piešķirumu izdalīšana. Viens no lielākajiem pasākumiem administratīvā darba uzlabošanā bija skaitļojamās sistēmas ieviešana fonda darbā. Ar šo uzdevumu personīgi esmu pavadījis daudz laika, un tas ir tuvāk aprakstīts atsevišķā rakstā.

Kaut arī skaitļotāja sistēmā ieguldītā kapitāla amortizācija un sistēmas āpkalpe izmaksās fondam pāris tūkstošus dolāru gadā, domāju, ka šis izdevums ir nepieciešams. Dalībnieku skaitam un iemaksātajam kapitālam pieaugot, fonds vairs nevar

Darbība

paļauties tikai uz padomē ievēlēto cilvēku brīvprātīgo darbu, kas parasti, cerams, tiek veikts ar dziļu izpratni un lielu apziņu, bet kādreiz var būt paviršs un neapzinīgs. Ir jāformulē precīzi fonda darbības noteikumi un jāizstrādā metodes, kā darbu veikt profesionāli, pielietojot jaunāko tehnoloģiju cilvēka darba atvieglināšanai. Skaitļotāja sistēmas pielietošana, ar attiecīgās datu bāzes un programmas izstrādāšanu, ir pirmais solis šī darba nostādīšanai uz profesionāla līmeņa. Domāju, ka tas nesīs vēl daudz netiešu augļu padomes darba uzlabošanā un atvieglināšanā.

Ne viss iecerētais, diemžēl, ir paveikts. Daži uzdevumi ir parādījušies vairākos padomes problēmu sarakstos, bet tālāk nav tikusi. Divi piemēri:

1. Informācija par LF darbību.

Mums vajag brošūru, kur būtu aprakstīts, kā LF praktiski darbojas. Te būtu jāmin: balss tiesību aprēķināšana, akciju ziedošana, aizdevuma atprasīšana, maksājumi dažādās valūtās, padomes āmati, NNN nolūks, dalībnieka piedalīšanās fonda darbā, piešķiruma pieprasīšana u.t.t. Šo brošūru varētu izsūtīt katram jaunam dalībniekam, un tā

būtu noderīga potenciālu dalībnieku iepazīstināšanai ar fonda darbību.

2. Projektu pārskats.

1981. gadā fonds publicēja lapiņu, kur uzskaitīti visi LF piešķirumi un atbalstītie projekti. Bet, minot tikai projekta nosaukumu, darītāja vārdu un summu, neko lielu par projekta nozīmi nevarēja pateikt. Fondam būtu jāsagatavo brošūra, kur būtu aprakstīti nobeigtie projekti, minot to nozīmi un rezultātus (piemēram, kur var dabūt grāmatu, plati u.t.t.).

Jau 1981. gadā iesniedzām Kanadas valdībai papīrus ar lūgumu, lai ziedojumus fondam Kanadā varētu atvilkt no ienākumiem, nodokļus aprēķinot (skat. apkārtraksta 32. numuru). Neskatoties uz vairākkārtējo apjautāšanos, oficiālu atbildi vēl neesam saņēmuši.

Kultūras darba virzīšana

Padomes otrs uzdevums — fonda līdzekļu nozīmīga izlietošana mūsu kultūras darba mērķtiecīgai virzīšanai — ir netiešs un morāls. Esmu uzskatījis to kā neatliekamu un konkrētu uzdevumu, un, iespēju robežās, esam padomē pie šī jautājuma strādājuši. Fondam pieaugot kā

dalībnieku, tā kapitāla ziņā, šis uzdevums kļūst arvien svarīgāks, jo ar spēku nāk arī atbildība.

Lai uzlabotu darbību un atbalstāmo projektu kvalitāti, fonds lūdz izvērtējumu un ierosinājumus ievērojamākajiem latviešu kultūras, mākslas un izglītības darbiniekiem. Kā jau minēju, šis aptaujas rezultātu kopsavilkumā (skat. apkārtraksta 34. numuru), saņemām daudz vērtīgu, pārdomātu un noderīgu ieteikumu. Padome devēju uzskati dalījās par to, kādiem projektiem līdzekļi būtu piešķirami. Bet vairākkārt izskanēja divi ieteikumi: (1) padomei jāņem aktīvāka un vadošāka loma projektu izvēlē un līdzekļu sadalīšanā, un (2) fondam jāveicina lielāku un nozīmīgāku projektu rašanās, kam ir paliekama nozīme un kas bez fonda pabalsta nav veicami. Šie ieteikumi sakrīt ar manām domām.

Padome varētu ņemt aktīvāku lomu vairākos veidos. Padomes projektu pārzinis pavada daudzas stundas, savācot un sakārtojot materiālus par projektu, izvērtējot rekomendācijas un noskaidrojot projekta mērķus un iespējas. Pagājušā pavasara sēdē padome pavadīja kādas astoņas stundas, kopīgi izvērtējot, vai pieprasījums atbilst LF prasībām. Rezultātā padomei izveidojās diezgan stingrs uzskats par projekta raksturu, nozīmi un nobeigšanas iespējām. Daļa šīs informācijas ienāca mutiski un nav nekad dokumentēta. Bet kad nāk balsošanas laiks, vienīgā dalībniekiem pieejamā informācija ir īss projekta apraksts. Projekta pārzinis mēģina būt pēc iespējas objektīvs šajā īsajā aprakstā, bet domāju, ka viņam nebūtu jāizvairās izteikt padomes uzskatus. To pa daļai esam jau darījuši.

Grūtāk ir izvērtēt, cik liels pabalsts projektam ir nepieciešams. Balsošana izšķir, vai projekts dabū atbalstu vai nē; tur nav vairs lemlēmšana par summas lielumu. Summa parasti ir tā, ko pieprasa projekta vadītājs, un parasti aprēķini, uz ko pieprasītās summas lielums balstās, ir aptuveni. Retrospektā, dažiem projektiem vajadzēja piešķirtās summas lielumu samazināt, neispaidojot projekta gaitu vai kvalitāti, un dažiem noraidītajiem vajadzēja daļu no pieprasījuma piešķirt. Būtu jāpādomā par veidu, kā piešķirt samazinātas summas, balstoties uz balsošanā saņemto punktu skaitu vai vienkārši uz padomes lēmumu. Dabīgi, šādas pārmaiņas uzliktu padomei lielāku atbildību un padarītu padomes darbu grūtāku. Bet, ņemot vērā, ka tikai kāda puse no balsstiesīgajiem dalībniekiem balso, varbūt padomei ir jāuzņemas lielāka atbildība.

Attiecībā uz lielajiem projektiem, padomei ir nepārtraukti un mērķtiecīgi jāstrādā pie šo projektu izvēles, izvērtējot iespējas un vajadzības un uzklusot ieteikumus. Gribo kā piemēru minēt trīs jaunus projektus, kuru iedzīvināšanu vai atbalstīšanu padome ir daudzkārt pārrunājusi un kas varētu vismaz daļēji atbilst iepriekš minētajām prasībām.

1. *Latviešu periodikas saglabāšana Helsinku Universitātes bibliotēkā.* Helsinku Universitātes bibliotēkā ir viens no plašākajiem latviešu periodikas krājumiem no šī gadu simta sākuma un pagājušā gadu simta beigām. Šis krājums ir vienreizējs un neaizstājams. Līvija Vītoliņa no Goteburgas ir jau vairākus gadus pati ar saviem līdzekļiem šīs publikācijas katalogizējusi, un LF vi-

ņas darbu 1980. gadā atbalstīja ar \$1,000 sēklas naudas piešķirumu. Bet liela daļa vēl nav katalogizēta, un papīri vecuma dēļ izirst. LF ir stājies sakarā ar bibliotēkas direktoru prof. Hākle, un, pēc viņa aprēķina, tikai avižu restaurēšana (ap 150,000 lappušu) izmaksātu ap \$20,000. Mēģinām šī darba financēšanā iesaistīt amerikāņu bibliotēkas. Darba uzsākšanai LF 1982. gadā piešķīra \$2,000 sēklas naudu.

2. *Godalga literāram darbam par latviešu tautas likteni.* Šī projekta nolūks, iniciatora Jāņa Aperāna uztverē, būtu veicināt, ar godalgas izsludināšanu, literāra darba radīšanu, kas parādītu pasaulei latviešu tautas gaitas pēdējos 50 gados. Tam būtu jāattēlo Latvijas brīvības gadi, kara gadi, izsūtīšana, izceļošana uz rietumiem ut.t., cerot uz daļu tādu panākumu, kādi bija *Exodus* un *Dr. Živago*.
3. *Latviešu valodas skaidrojošā vārdnīca.* Par šādas vārdnīcas nepieciešamību ir daudz runāts. Pagājušajā rudenī iniciatoru grupa Valža Zepa vadībā nāca ar konkrētu priekšlikumu, un LF padome tam piešķīra sēklas naudu \$2,525 apmērā. Šī vārdnīca būtu līdzīga Oksfordas vai Vebstera angļu valodas vārdnīcām, un tās sagatavošanai tiktu izlietots skaitļotājs.

Līdzekļi šo lielo vai LF iniciatīvā radīto projektu atbalstīšanai varētu būt piešķirami pašreizējā kārtībā, nododot tos dalībnieku balsošanai kopā ar citiem projektiem. Bet, lai nodrošinātu to ievirzīšanu situācijās, kur tiem jā-sacensās ar citiem populāriem projektiem (vai tādiem, kam ir

labi noorganizēta pierunātāju kampaņa) būtu jāizvērtē līdzekļu piešķiršanas veidi, kas rezervētiem daļu piešķiramo līdzekļu (piemēram, skat. Ērika Biezaiša priekšlikumu apkārtraksta 34. numura 2. lappusē). Tāpat jāizšķiras un jāformulē, kā šos projektus izvēlēties — piemēram, cik liela noteikšana te būtu padomei, speciālistiem un dalībniekiem.

Nobeidzot, gribu pateikties visiem padomes locekļiem par labo sadarbību. Kā sēdēs, tā ārpus tām, darbs ir bijis lietišķs un mērķtiecīgs, un mums ir bijusi iespēja strādāt, neizniekojot laiku formālitātēm un neauglīgām debatēm.

Andris Padegs

NNN PILNSAPULCE

Latviešu Fonda pilnsapulcē piedalījās 43 dalībnieki ar 113 mandātiem. No padomes aizejošais priekšsēdis Andris Padegs atklāja un vadīja sapulci, kā arī sniedza dalībniekiem pārskatu par fonda darbu pēdējā gadā. Andris Padegs ziņoja arī par pieņemtajiem fonda darbiem un par dalībnieku skaita pieaugumu, kas šogad ir mazāks. Pašlaik fondā iestājas mazāk cilvēku, bet tie ir nopietnāki maksātāji nekā tie, kuri agrāk lielākā skaitā iestājas kādas atsevišķas akcijas rezultātā.

Juris Petričeks ziņoja par pašreizējo kases stāvokli. A. Padega un J. Petričeka pārskatus sniedzam atsevišķi.

Daļa LF padomes NNN: 1. r. R. Gāle Uibo, G. Siliņš; 2. r. J. Petričeks, Ģ. Kaugars, E. Pilmanis.

Foto: V. Krebs

Finanču komisijas pārstāvja Jāņa Stankeviča pārskats par LF ieguldījumiem parādīja, kā ar 16.75% peļņu uz vērtspapīriem (Stocks) LF ir varējis uzvarēt inflāciju. Pagājušajā fiskālā gadā vērtspapīros ieguldīts ASV \$202,525; šogad vērtspapīros ir \$197,928, no kuriem paredz 13.12 peļņu. Pēc ASV standartiem mūsu ieguldījumi ir konvencionāli.

Guntis Siliņš informēja sapulces dalībniekus par bezpeļņas organizācijas statusa iegūšanu Kanadā, kas ilgst jau divus gadus. Inkorporācijas vajadzībām Latvian Foundation nosaukums bija jāmaina uz Latvian Humanities Foundation, lai tuvāk apzīmētu mūsu organizācijas raksturu. Latvian Humanities Foundation nosaukums apstiprināts un Ontario inkorporācijas nr. ir 50052, taču bezpeļņas organizācijas statuss vēl arvien nav iegūts.

Ziņojuma beigās G. Siliņš izmantoja doto vārdu, lai padomes vārdā izteiktu pateicību Andrim Padegam par LF labā darīto darbu un par idejām, kuru piepildīšanai mums visiem būs jāstrādā. G. Siliņš izteica cerību, ka A. Padegs, "aizejot pensijā", turpinās darboties uz priekšu, lai palīdzētu tulkot Latviešu Fonda datus un vajadzības mums citiem vēl nesaprotamajā skaitļotāju valodā.

Lauris Kalniņš revīzijas komisijas ziņojumā uzsvēra kasiera Juŗa Petričeka ļoti rūpīgo darbu un vēlreiz atgādināja, ka LF revīzijai nepieciešams akreditēts grāmatvedis, kaut arī tas radītu fondam papildus izdevumus. Dalībnieku kontos pirms skaitļotāja pielietošanas bija trūkumi, nepilnīgi parādot dalībnieku iemaksas, kas tagad ir novērsti.

Andris Padegs izteica sevišķu pateicību Arturam Gravam par NNN noorganizēšanu un par cieņasta sagādi "Pusnakts tējas" sa-

rīkojumam. A. Padegs izteica arī pateicību Jānim Stankevičam, kas pārraudzījis finanču komisijas darbu. Šis darbs paliek neievērots, ja nenotiek kaut kas sevišķi izcils — kā tas ir tagad, cīnoties ar inflāciju. Mēģinot panākt to, lai nauda būtu pareizi ieguldīta, darba ir bijis daudz un panākumi respektējami.

Valdis Muižnieks iepazīstināja sapulces dalībniekus ar Latviešu studiju centra darbu un sasniegumiem. Pašlaik tur ir 17 pilna laika un 4 daļas laika studenti, kas visi iesaistījušies apstādījumu izveidošanā pēc daļdārzu architekta Budrēvica plāniem. V. Muižnieks aicināja sapulces dalībniekus apzināt potenciālos studentus nākošajiem gadiem. Pašlaik šis Kalamazū centrs kļūst par latviešu studiju centru visas pasaules mērogā. 18. novembra svinību galvenais temats būs "Latvijas nākotnes vizija".

Pilsapulces beigās Uldis Bluķis ierosināja pārrunas par projektu pieteikšanas un izvērtēšanas kārtību. Uldis Bluķis ir atteicies no apkārtraksta redaktora amata. Andris Padegs, atskatoties uz apkārtraksta izveidošanos pašreizējā formātā, atzīmēja, ka Uldim Bluķim sadarbībā ar Uģi Nīgalu ir lieli nopelni, ka apkārtraksts izveidojies par respektējamu publikāciju ar glītu ārējo ietērpu.

REFERĀTS

Svētdien, 10. okt., NNN ietvaros notika Dr. Līgas Rupertes referāts "Kas piesaista vai atraida tautiešus no latviešu sabiedrības". Ceram rast iespēju arī apkārtraksta lasītājus tuvākajā nākotnē iepazīstināt ar šo referātu.

LF DALĪBNIKU BALSOŠANAS REZULTĀTI

PADOME

A. Padega	178 balsis
J. Krēsliņš	170 "
A. Ronis	143 "
I. Sile	131 "
J. Grāmatiņš	111 "
T. Forstmanis	86 "

REVĪZIJAS KOMISIJA

L. Kalniņš	188 balsis
U. Grava	181 "
J. Valainis	170 "
A. Grava	164 "
J. Aperāns	156 "
E. Sprūde	113 "

PROJEKTI

1. v. ALAs Latviešu studiju centra mācības līdzekļu krātuve — 1046 punkti, \$10000 piešķirums;
2. v. "Mazputniņa" populārizēšana un finansiālā nostiprināšana — 821 p., piešķirums \$2000 gadā uz trim gadiem;
3. v. "Kolibri" koncerti un lekcijas kultūras dienās Austrālijā 1983. gadā — 612 p., \$7500 piešķirums;
4. v. A. Teivena zinātniskā pētījuma "Dzirnavas Latvijā" manuskripta iespiešana — 473 p., \$6000 piešķirums;
5. v. dziesmu spēles "Homo novus" inscenējums 1983. g. dziesmu svētkos Milvokos — 413 p., atlikušie \$200;
6. v. *Vēstis* — žurnāls latviešu valodai — 330 p.;

7. v. Aspazijas "Sidraba šķidr-
auta" inscenējums angļu valodā
— 280 p.;

8. v. žurnāls *Latviešu lietiskā
māksla* — 197 punkti.

Pieprasījumu kopsumma šogad bija \$45500, no kuŗas varēja piešķirt \$25 7000. Piešķirumus sadalīja projektiem, kas balsojumā saņēma visvairāk punktu, piešķirot pilnu pieprasīto summu.

KASE

Latviešu Fonda finansiālais gads noslēdzās 30. aprīlī. Sekojošais pārskats ir par LF finansiālo stāvokli 1982. gada 30. aprīlī. Fonda pārskatos visas summas ir ASV valūtā. Kanadas un Austrālijas summas pārvērš ASV dolāros pēc valūtas kursa finansiālā gada noslēguma dienā.

Fonda vērtība, aprēķināta no ieguldījumu pirkšanas cenām, 1982. g. 30. aprīlī bija \$484,674 (1981. gada 30. aprīlī \$449,215). No šīs vērtības \$315,111 (\$304,592) bija dalībnieku aizdevumi un \$96,426 (\$83,254) dalībnieku ziedojumi savam kontam. Šie ziedojumi, kā paredzēts LF statūtos, ir daļa no neaizskaramā kapitāla; citi ziedojumi ir izlietojami pēc padomes ieskatiem. Šogad LF grāmatās ir jauns postenis — piemiņas fondi \$3,000 vērtībā. Šīs ir summas, kuŗas ir nodotas LF rīcībā kāda cilvēka piemiņai. Atkarībā no nodotās summas lieluma šie līdzekļi tiks izlietoti kā piešķirums kādam projektam vai arī ziedotā summa tiks pieskaitīta neaizskaramam kapitālam un tikai kapitāla peļņa tiks izlietota piešķirumiem. Bez tam \$29,460 (\$43,260) bija izmaksājamo piešķirumu rezervē. Šī ir nauda, ko LF piešķirīs dažādiem projektiem, bet kas vēl nav izmaksāta.

Fonda vispārējā rezervē bija \$40,677 (\$18,109). Šinī gadā LF grāmatās tika ievesti \$19,007, kas ir aizdevumi dažādiem projektiem, kas vēl nav atmaksāti. Līdz ar šo ieņēmājumu manāmi pacēlās vispārējās rezerves kontā uzrādītā summa.

Financiālajā gadā dalībnieki iemaksāja \$13,172 (\$16,674) ziedojumus savam kontam un \$12,696 (\$9,866) aizdevumos. Trijiem dalībniekiem atmaksāja viņu aizdotos \$2,177 (\$2,470). Iestāšanās maksas, dažādi ziedojumi, diviem projektiem aizdoto summu daļēja atmaksa uc. deva \$4,040 (\$2,547). Fonda peļņa uz ieguldījumiem (banku kontiem, akcijām un obligācijām) bija \$49,273 (\$44,143).

Fonda izdevumi darbības gadā bija \$4,077 (\$4,016). Galvenie posteņi bija NN un padomes sēdes \$987 (\$766), reklāma \$910 (\$274), drukas darbi \$786 (\$895), pasts \$497 (\$953), advokāta izdevumi \$491 (—), biroja piederumi \$252 (\$32) un tālrunis \$88 (\$265). Bez tam padomes, finanču komisijas un revīzijas komisijas locekļi, kā arī apkārtraksta redaktors ziedoja \$4,608 (\$3,481), galvenokārt ceļa naudām \$3,410 (\$2,872), tālsarunām \$312 (\$294) un pastam \$262 (\$232). Pie izdevumiem pieskaitīts arī \$3,162 (\$773) zaudējums valūtas kursa maiņas dēļ, no 1981. g. 30. aprīļa līdz 1982. g. 30. aprīlim, kad Kanadas dolāra vērtība samazinājās no 83,5 uz 82 ASV centiem.

Un beidzot pats svarīgākais skaitlis — pagājušā financiālajā gadā Latviešu Fonds piešķīra \$42,950 (\$43,000) jauniem projektiem.

Dalībnieki

JAUNI DALĪBNIEKI:

- 852 Artūrs un Vera Padegi
Yonkers, NY
- 853 Žubīte Streipa
Morton Grove, IL
- 854 Anita Padega
Schenectady, NY
- 855 Irma Janševska
Broomall, PA
- 856 Reinis un Sarmīte
Zusteri
Wentworth Falls, NSW
- 857 Andis Nikurs
Mission Viejo, CA
- 858 Pēteris Skrodelis
Long Island City, NY
- 859 Harijs un Dace Friši
Chicago, IL
- 860 Dzintars un Biruta Abuli
Cambridge, OH
- 861 Laura Padega
Hastings on Hudson, NY
- 862 New York Latvian
Concert Choir, Inc.
New York, NY
- 863 Elmārs Golts
San Francisco, CA

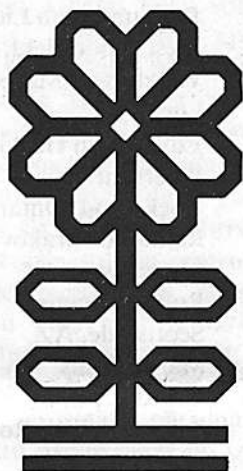
JAUNI TŪKSTOŠNIEKI

- T 296* Oregonas latviešu
biedrība
Portland, OR
- T 305* Gunta Golts
San Francisco, CA
- T 306* Vindsoras latviešu
biedrība
Windsor, Ontario
- T 309* Māris un Donna
Mantenieki
North Olmsted, OH
- T 310* Jānis un Ludmila
Aperāni
Wappinger Falls, NY

- T 311 Irma Janševska
Broomall, PA
- T 312 Nora Kūla
Newton, MA
- T 313 Alberts un Lydia Sili
Weston, Ontario
- T 314 Jānis un Zelma
Turaidi
Los Altos, CA
- T 315 Andris Padegs
Poughkeepsie, NY
- T 316 Juris un Ināra Kalniņi
Glen Ellyn, IL
- T 317 Jānis un Ligita Lielie
West Bloomfield, MI
- T 318 Vilhelms un Margot
Luci
- T 319 Edvards un Hedviga
Pētersoni
Rockwood, Ontario
- T 320 Raimonds Brakovskis
Manchester, CT
- T 321 Rolfs Ekmanis
Scottsdale, AZ
- T 322 Māris Ubāns
Glendale, CA
- T 323 Aivars un Elga Roņi
Lincoln, NE
- T 324 Rita Petričeka
Menlo Park, CA
- T 325 Pokipsijas latviešu
biedrība
Poughkeepsie, NY
- T 326 Dienvidkalifornijas
latviešu biedrība
Los Angeles, CA
- T 327 Ņudžersijas latviešu
biedrība
Freehold, NJ
- T 328 Korporācija
Beveronija
Butler, NJ
- T 329 Andis Nikurs
Mission Viejo, CA
- T 330 Vitolds un Māra
Rāceņi
South Borough, MA
- T 331 Arvids un Guntiņa
Lielkāji
Philadelphia, PA

- T 332 Rita Kupce
Winfield, IL
- T 333 Korporācija
Frat. Metropolitana
55. g.
Millis, MA
- T 334 Alfreds Krūklis
Kenilworth, NJ

* Labojumi pie agrāk publicētā.

PUSNAKTS TĒJA

Par tradīciju jau kļuvis, NNN ievadot, rīkotais literāri mūzikālais vakars "Dzeja un tēja". Šī sarīkojuma literārā daļa veidojas spontāni, atkarībā no tā, kuri rakstnieki varējuši ierasties Nedēļas Nogalē Nākotnei. Par atspirdzinājumiem sirsnīgā viesmīlībā gādā vietējie LF cilvēki, mūziķu piedalīšanās sarunāta jau laikus, bet dzejnieki — citreiz tie ierodas kuplā skaitā, citreiz mazāk.

Klīvlāndē 8. oktobrī Hollenden House viesnīcā šis sarīkojums ir iepārīnots tik vēlā stundā, ka attiecīgi saucas "Pusnakts tēja".

Kuplā skaitā ieradušos pusnakts viesus uzrunā fonda padomes priekšsēdis Andris Padegs, īsumā pastāstot par fonda mērķiem un līdzekļiem un aizrādot, ka latviešu kultūras dzīves atbalstīšana, sastāvot Latviešu Fondā, prasa vairs tikai atteikšanos no viena hamburgera nedēļā. Vakara programmas vadību nodod Ritai Gālei.

Ievadījumā divas jaunas vijolniece — māsas Ilze un Silvija Padegs — atskaņo Mocarta sonātu Nr.4.

Tad savus dzejoļus lasa Lolita Gulbe. Viņas pirmais krājums "Jāiztur" iznāca pirms gada Daugavas Vanagu apgādā Toronto. Autore pati saka, ka viņai ir tik ļoti žēl aizejošās vasaras, ka viņa gribētu lasīt tikai vasaras dzeju. Viņas vasaras dzeja ir pilna rezignācijas. Vasara, aiziedama, sartos un mēļos saulrietos degdama, sola jaunu atgriešanos, jaunus ziedus un gaismu visiem, kas tie, ka rītdiena nav velts solījums. Kādam jau viņas būs, šīs nākošās vasaras — ja ne man, tad tev, kamēr zeme vai mēs paši neizdzīsim... Tas mazais brīdis ezera krastā uz saviem smilšainiem pleciem varēs iznest ziemu... Nakts nāk ar aicinājumu un neuzdrīkstēšanos... Vai mēs vēl runājam ar acīm? Ledus puķes uzplaukst ne tikai rūtīs...

Vasara zied un skan arī nākošās dzejnieces dzejā. Maijas Meirānes vasara ir tāla un senatnīga (Hercogs Jēkabs mūs neņemšot līdz tālajā braucienā uz Zaļo zemi. Tu vēl arvien neproti karotes grebt, virves vīt, jūras nezvēru plosītos tīklus lāpīt. Es nemāku vilnas kārst, audekla mest, nezinu īsti, kā jāplūc lini).

Hercogam Jēkabam līdzī tālajā ceļā pošas vālodzes ar dziesmā iemērkti spārnēm.

Meirānes vasarā mūs ievēd jūra un jūras putni, ganu stabule un alkšņu mizas taure, ūju dziesma un atbalss un siena sega plāvā zem ziedainas debess, sūnācis, tīteņi, migla un rasota zāle.

Laura Padega, kas arī ir vijolniece, dzejas senatnīgo noskaņu papildina šoreiz ar koklēšanu — atskaņojot Mārtiņa Aldiņa "Dzeguze kūko".

Pavisam citā pasaulē mūs ievēd Lalita Muižniece ar savu šodienīgo stāstu "Kamēr citi mācījās latviešu valodu". Tie ir piedzīvojumi dienu no dienas skaitļotāju klasē, kurā viņa ir vienīgā, kas vēl nekad nav strādājusi ar skaitļotāju. Viņai arī vienīgajai nav skaitļotāju konta, un algebras zināšanas uzdevumu risināšanai trīsdesmit gados ir pazudušas. Tad mulsinošā ierindā seko ierakstīšanās, izrakstīšanās, nelegālas pavēles, nelegālas pavēles, nelegālas pavēles, līdz zibens izspē visus savienojumus. Vēl jāpārvar cilpas un cilpu cilpas, sakārtojumi, apakšstruktūru funkcijas un pakārtojumi. "Astotajā dienā esmu bezcerīgi pazudusi, un tad man ienāk prātā, ka šitā laikam jūtas mūsu studenti latviešu valodas stundās, kad galotnes, priedēkli, piedēkli, darāmās un ciešāmās kārtas sajukušas vienā neciešamā murskulī, un nolemju, ka rakstīšu viņiem šo stāstu par sirds uztaisīšanu."

Sarma Muižniece — mākslu un politiekonomisko attiecību bakalāure — svētkos vada jauno rakstnieku cēlienu un ir ļoti aizņemta, bet tomēr varējusi ierasties. Mums viņa lasa pasaku, "vēltītu Valдай Dreimaneī, kaut

arī tur nav nekāda sakara ar Valdu Dreimani” — Ēzelis un kukurūzas vāle — par mazu, strupu ēzeli, kas meklē kautiņu. Ēzelim pretī kukurūzas vāle. “Vāle ar plašu žestu atmet pār pleciem savus brūnganzaļidzeltenos lokainos (!) matus un atrauj no ģimja cieši piestīto zaļo apkakli. Visi simtu divdesmit dzeltenie zobi uzņirdz pārsteigtajam ēzelim.” Ēzelis līdz kautiņam netiek, jo viņam jāapēd kukurūzas vāles pēc brauciena uz tirgu. Kas to saka, ka latviešu valodu svešumā nevar iemācīties? Sarma divdesmit divos gados to ir izdarījusi.

Astrīda Stahnke, iecienīgā un zinātāja Aspazijas tulkotāja, lasa savas dzejas kolāžu. Viņa jūt, ka savus darbus lasīt ir daudz savādāk nekā tulkojumus. Viņas dzejā ir dialogs ar citiem dzejniekiem — par dzejnieci vai biti: “Smagas patiesības pilna es lidotu uz mājām un medu darinātu lipīgu un saldu. Un kad kāds biškopis vai kritiķis atnāktu un mani dūmiem trulinātu, nesaprastu, es izietu no šauriem rāmjiem un lidotu uz citu puķu plāvu citā saulē un drīz būtu citā ziedā, citā centrā, citā patiesībā.”

No LARAs rīkotās rakstnieku nedēļas Portlandē Aivara Ruņģa referāta ietekmē radies dzejolis par latvisko seju, kad spoguļi viņa tajā saskata bērna debesu spožās zvaigznes, dubļus Vācijas nometnēs, bumbuliesmas pāri Drezdenei, stingrās latvju skolas Vācijā. Un vēl — Portlandē redzēto un piedzīvoto izjūtot — “ģērbj caurspīdīgas drēbes dvēsele un kāpj pa melnām mākoņkāpnēm, brien jūdžu jūdžēm priecīgi pie tevis; aust gaismā, zelta saule lēc.”

Rīta Gāle noslēdz literāri mūzikālā sarīkojuma programmu, savā dzejā mēģinot klausītājus no vasaras atvest tuvāk īstenībai — rudenī ar pirmajām salnām.

APKĀRTRAKSTA REDAKTORS

Varbūt jūs jau būsit ievērojuši, ka kopš pagājušā numura apkārttraksta beigās nav vairs minēts, ka apkārttrakstu rediģējis Uldis Bluķis. Uldis uzskata, ka viņš savu laiku šajā darbā ir nokalpojis, un no šī darba aiziet.

Uldis pārņēma apkārttraksta rediģēšanu 1979. gadā. Jaunais grafiskais ietērps, ko izstrādāja Uģis Nīgals, bija tūlīt katram saredzams. Bet Ulža vadībā apkārttraksts mainīja arī mērķi un saturu. Tas izauga no biļetēna, ar kura palīdzību LF padome informēja dalībniekus, uz respektējumu publikāciju, kas apskata LF darbību no plašākas perspektīves un mēģina dalībniekus izglītēt kultūras un izglītības jautājumos.

Blakus redaktora darbam (jeb varbūt uzskatot kā daļu no tā) Uldis piedalījās arī padomes darbā. No vienas puses, viņš norādīja padomei, kas būtu jādara; no otras puses, viņš aizrādīja, kas viņa uztverē bija trūkumi padomes darbā. Par šiem jautājumiem esam daudz debatējuši. Ja arī ne vienmēr esam vienojušies, Uldis vienmēr stimulēja debates un atgādināja padomei tās morālos uzdevumus. Ceru, ka Uldis šo pēdējo funkciju neuzdos, arī no redaktora darba aizejot.

A.P.

APKĀRTRAKSTS

Sākot ar šo numuru, apkārttraksta redakcijā darbosies Rīta Gāle Uibo — galvenā redaktore, Ilze Sīle — redaktore un Anīta Padega — LF preses sakarniece, reklāmas daļas vadītāja.

Apkārttrakstu salicis

Uldis Grava

Padome

Guntis Siliņš
Padomes priekšsēdis.
20 Nonquon Drive
Seagrave, Ont.
Canada L0C 1G0
(416)985-8839

Rīta Gāle Uibo
Priekšsēža vietniece
22 Springbrook Road
Livingston, NJ 07039
(201)994-2289

Ģirts Kaugars
Vicepriekšsēdis
5209 Douglas Avenue
Kalamazoo, MI 49007
(616)381-3798

Jānis Krēsliņš, Sen.
Vicepriekšsēdis
3413 Giles Place
Bronx, NY 10463
(212)548-0755

Juris Petričeks
Kasieris, dalībnieku pārzinis
350 Olive Street
Menlo Park, CA 94025
(415)324-2066

Ervīns Pilmanis
Sekretārs
91 High Street
Butler, NJ 07405
(201)838-2240

Anīta Padega
1205 Union Street
Apt. C
Schenectady, NY 12308
(518)370-5924

Aivars Ronis
449 South 40th Street
Lincoln, NE 68510
(402)489-2776

Ilze Sīle
329 East 63 Street
Apt. 1A
New York, NY 10021
(212)755-3162